

SCHERZANDO

REVISTA CATALANA MUSICAL

ANY XX. GIRONA, X DESEMBRE M.CM.XXIX NVM. CCXXIX

DOS GRANDES COMPOSITORES CATALANES

CON mucho gusto reproducimos aquí los párrafos finales de la conferencia que dió el 18 de noviembre, en la sala Mozart de Barcelona, José Subirá, invitado para ello por el Instituto del Teatro Nacional, de la Diputación de Barcelona, pues constituyen un llamamiento para la rehabilitación de dos excelentes compositores del siglo XVIII, hoy completamente olvidados. «La conferencia llevaba por título «La participación musical en el antiguo teatro español», fué ilustrada con numerosos ejemplos musicales que el disertante ha recogido en las fuentes manuscritas, y concluyó del siguiente modo:

«En la segunda mitad del siglo XVIII alcanzó un desarrollo inusitado la música teatral española, dada la variedad de géneros cultivados y la abundancia de compositores dedicados a esos menesteres artísticos. De las diversas manifestaciones teatrales a la sazón corrientes, ninguno obtuvo tanto favor como la tonadilla escénica, grande ya desde sus primeros años, cuando tenía volumen reducido, mientras las altas esferas, después de haber expulsado a Farinelli, no se preocupaban de la música en general, y de la italiana tal vez menos que de la española; pero empequeñecida cuando, tras un esplendoroso apogeo, acabó con ella el influjo letal de la opera italiana, pues si bien es cierto que ganó en extensión considerablemente, perdió al mismo tiempo en espíritu musical ibero y en esencia folklórica nacionalista, por hacerse fiel y servil imitadora de la opera italiana.

Al esplendor de la tonadilla escénica fueron tres los músicos que contribuyeron poderosamente: Don Luis Misón, Don Pablo Esteve y don Blas de Laserna. Misón esta considerado tradicionalmente como creador del género, al que se consagró muy pocos años antes de su muerte, produciendo, sin embargo, unas doscientas to-

nadillas Más fecundo aun fué Esteve, pues durante varios lustros se dedicó de lleno al cultivo de la tonadilla, como compositor oficial de los teatros de Madrid, después de haber probado suficientemente su capacidad cuando Misón aun vivía. Uno y otro fueron adalides del referido género teatral cuando éste no se había dejado llevar todavía por la corriente italianista, cosa que hubo de suceder más tarde con Laserna, el artista navarro cuya dilatada carrera musical le permitió abarcar las diversas fases de la tonadilla y presenciar su ruina inevitable, a la que el mismo contribuyó, por imitar una moda extranjera que en sus obras resultaba cosa postiza y con tan escaso interés como poca novedad. Y a Cataluña le cabe la satisfacción de haber colaborado en el fomento y esplendor de ese género musical eminentemente madrileño, pues en Cataluña nacieron Misón y Esteve, que han sido respectivamente el Lope de Vega y el Calderón de la Barca de la tonadilla escénica según frase recogida de labios de Cotarelo y Mori. Enaltecido Misón como insigne músico por sus contemporáneos y singularmente por el poeta Iriarte, y aplaudido Esteve como maestro de capilla del Duque de Osuna antes de ser compositor adscrito oficialmente a los teatros de Madrid, venía pesando sobre ellos un olvido injusto, y todos hemos de luchar por una rehabilitación de esos dos altísimos valores. No debe sorprendernos, sin embargo, esa participación catalana, en el cultivo del teatro castellano, puesto que Cataluña, desde antiguo, viene figurando como vivero de músicos y musicólogos, comenzado por aquel monje apellidado Oliva, del Monasterio de Ripoll, en el siglo XI, la escolania montserratense ha dado figuras prestigiosas a todo el suelo español, entre las cuales se destaca el P. Antonio Soler. Brodieu, los Flecha y los Vila, lograron renombre internacional merecidísimo, así como el organista Cabanillas y el operista Terradellas.

En la primera mitad del siglo XIX extendieron su reputación más allá de sus fronteras un Sors y un Andrevi; y a comienzos del actual hicieron otro tanto Albéniz y Granados. El movimiento coral iniciado por Clavé ha tenido creadores e interpretes que se pueden paragonar, dicho sea sin hipérbole, con los mejores del mundo, en esta clase de literatura musical. En el campo de la investigación histórica nos hallamos con Saldoni y con Pedrell. Esta escueta enumeración, limitada a compositores, interpretes y musicólogos que ya dejaron de existir, no incluye sino unos cuantos nombres entre los muchos dignos de figurar aquí dignamente.

A ellos deben agregarse por derecho propio, los de Don Luis Misón y Don Pablo Esteve; pues, en verdad, es absolutamente imposible olvidar o menospreciar a estas dos ilustres personalidades cuando se muestra la participación musical en el antiguo teatro español, ya que tanto uno como otro han honrado al arte musical y a la tierra catalana, donde ambos habían nacido, mientras desplegaban sus excelentes aptitudes y

su habilidad técnica en aquella villa madrileña del Oso y el Madroño donde Mison cerró los ojos para siempre y donde Esteve se jubiló, viejo y achacoso, después de haberse conducido ambos, durante largo tiempo, como fidelísimos servidores de Apolo, Orfeo y Euterpe.

J O S É S U B I R Á

SETMANA LITÚRGICO-MUSICAL

Estaments de la ciutat i de la seva diòcesis, han posat al servei de la Setmana Litúrgico-Musical, llur esforç i entusiasme per tal que l'obra conjuntal pro música religiosa, assolís el major esplendor. Certament, els actes celebrats i confiats bona part a conferenciants de reconeguda competència, han constituït un concert del més elevat valor artístic. Les nostres capelles de música molt ben orientades pels mestres Joan Perramón, Francesc Civil, Josep M.ª Ribas, Ferran Forns i Joan Trias, prestaren una cooperació tant valuosa, que aconseguiren fer-se mereixedors del més just elogi i dels unànims aplaudiments de la gran concurrència que assistí als diferents actes.

Altres entitats com el meritíssim chor de la Capella Parroquial de Cassà de la Selva, sàviament dirigida pel mestre mossèn Gabriel García, la Capella Parroquial i l'Orfeó Popular Olotí, que dirigeix mossèn Feliu Farró, contribuïren a donar un caire de grandiositat. Les conferències anàren a càrrec dels mestres P. David O. S. B., del Monastir de Montserrat; don Josep Noguer, organista de Jesús de Gràcia; P. Germàn Prado, O. S. B. del Reial Monastir de Sant Domingo de Silos; Vicents Ripollés, canonge de la S. C. M. de València; Mn. Feliu Farró, mestre de la Capella Parroquial d'Olot i Josep Padró, organista de Girona.

L'auditori escoltà amb interès els temes desenrotllats i de manera remarcable el glossart pel M. I. senyor Ripollés sobre la música polifònica, el qual era fruit d'un estudi conciençut i de valor positiu. Sense pecar d'exagerats, no creiem pas equivocar-nos en afirmar que la tercera sessió de la Setmana Litúrgica, a càrrec del mestre Ripollés i del notabilíssim chor de la Parroquial de Cassà, dirigit per aquell home impregnat de fort optimisme i dotat d'extraordinàries condicions de mestre director, com és mossèn Gabriel García, fou la nota més solemniat de tots els actes i d'una valor artística tal, que marcarà una jornada memorable que Girona no podrà oblidar La Setmana Litúrgica en conjunt i passant per alt aquell matiç d'espectacle que'n resultà, constituí

un triomf pels seus organitzadors i una profitosa tasca pro música religiosa. Per tots, la nostra felicitació i d'una faisó especialíssima al M. I. senyor Josep Tarrés i a mossèn Evarist Feliu, president i secretari respectivament, els quals podem calificar de «herois» de la Setmana Litúrgica que tant bells exemples ha proporcionat.

T. S O B R E Q U É S

D E C O N C E R T S

T R I O K U N H E R

LA prestigiosa agrupació belga «Trio Kunher» va oferir-nos com a segon dels concerts del present curs de «l'Associació de Música», un programa evidentment interessant, degut principalment a que la doble personalitat artística de Mme. Kunher com a pianista i arpista, consentí combinacions rarament sentides i ben encantadores per cert. Aquesta senyora mostrà la seva fina sensibilitat i el seu domini de l'arpa, dient gràcil i aladament les obres a solo del programa, revelant-se també com acompanyant destra i excel·lentment acoplada. Remarcà, així mateix, ésser pianista de bones aptituts, si be nosaltres la preferirem en el primer aspecte.

Gabriel Isaye, fill del violinista del qual perdura encare la glòria malgrat la seva avançada edad, és un artiste desconcertant. Palesa innegablement una escola i una técnica ben iniciada, conscient, afinació sempre impecable i fins i tot algun destell subjugador; però cert és també que al cap d'un moment cau en una execució poc diàfana, descuidada, una interpretació mancada de relleu i de ritme trontollat. Amb una paraula, sense negar-li alguna que altre condició ben estimable, dona la impressió d'un artista negligent, ajudant també a aquest juí la pose estrafalaria de la seva enorme humanitat i altres detalls quelcom grotescos.

Mr. Jacques Kunher, resultà la valor mes positiva del Trio. Poseeix una técnica depuradíssima, un so càlid i avellutat, donant una encertada interpretació a quiscuna de les obres que executa. La seva part de solista fou lo millor del concert, avalorat per la intervenció de l'arpa com a instrument acompanyant, de quina fusió aconseguiren un insospitat i bell conjunt. El «Cygne» de Saint-Saens, amb tot i ésser una melodia repetida incansablement, aparagué amb tot el poder suggeridor comparable a les poesies que el diví Rubén Darío dedicà a aquell animal impolut. Ademés en «Poema. 1928»

i «Impresió. 1929», es revelà un compositor inspirat, de modernes tendències, però sense rebuscaments ni propòsits avantguardistes i amb un desenrotllo temàtic molt fluïd. El públic premià els artistes amb abundants aplaudiments, dosificats, clar està, amb molt bon encert, sortint satisfet de la ocasió d'haver conegut una altra interessant agrupació i artistes d'aital vàlua.

T I A R C O

G I R O N A A G A R R E T A

Subscripció Pro-Homenatge a Garreta, organitzat per SCHERZANDO

ACTES A CELEBRAR

Inauguració d'un monument amb el bust d'En Garreta a la Devesa
Edició d'un nombre extraordinari de SCHERZANDO, record de la jornada, amb escrits de les millors signatures.

Les quatre primeres cobles que més s'hagin distingit fomentant l'obra d'En Garreta, seran contractades per a interpretar, en l'acte d'inaugurar-se el bust, totes les sardanes que escrigué el plorat mestre.

DESENA LLISTA

	<u>Ptes</u>
Joan Capella.	2
Fausí Planells	5
Elouteri Alou	2'50
Salvador Dabau	2
O. i M. Llorenç Castelló.	10
Frank Marshall	50
Salomó Marqués.	3

NOTES. Tots els donatius deuen enviar-se a nom del Director de SCHERZANDO, Rambla Llibertat, 12.—Girona

Mensualment anirem publicant les llistes de donants i les adhesions rebudes. Les quantitats que es rebin seran ingressades al Banc de Catalunya en compte obert especialment.

Formen la comissió: Tomàs Sobrequés; Josep M.ª Dalmau Casademont; Josep Grahit; Josep Massana i Josep Tharrats.

EXTRACTE BIOGRÀFIC DE MÚSICS CÈLEBRES

Lluís Millet. Notable músic català contemporani. Nasqué a Masnou, en 1867. Feu els seus estudis a Barcelona, essent deixeble de piano d'En Vidiella i d'En Pedrell d'harmonia i composició. En 1891 fundà amb el mestre Vives l'Orfeó Català, la qual institució coral es trova al nivell de les principals d'Europa, perquè el mestre Millet li ha consagrat totes les seves energies artístiques. És mestre de capella de les esglésies de Sant Felip Neri i de la Mercè, en quals temples ha tingut sempre l'afany de dirigir obres dels eximis mestres Lassus, Allegri, Palestrina, Victòria i Guerrero. És un entusiasta propulsor de la reforma de la música religiosa i de la instauració del cant polifònic en el temple. En 1904 fundà la «Revista Musical Catalana» i té escrites dues suites per a orquestra, coros a veus soles, una infinitat de melodies catalanes per a cant i piano i una formosa col·lecció de cançons espirituals.

Domingo Cimarosa. Cèlebre compositor italià. Nasqué a Aversa (Nàpols), en 1749. Estava dotat del geni més brillant i de extraordinària facilitat. Fou fill d'un paleta i quedà orfe essent molt petit. El recollí i li donà les primeres lliçons el P. Poleano, matriculant-lo en el Conservatori de Santa Maria de Loreto en 1761. Abans dels 25 anys havia assolit ja molts èxits en els principals teatres d'Itàlia. Escrigué més de 120 òperes, essent la més cèlebre la que s'estrenà a Viena l'any 1792, «Il matrimonio segreto». Les seves produccions, sempre alegres, gracioses i fecundes, li conqueriren reputació arreu d'Europa. Catalina de Rússia, el gran Duc de Toscana i l'Emperador Josep II d'Àustria, li feren grans elogis i obsequis. Es diu que morí enverinat per ordre de la reina Maria Carolina de Nàpols, per haver abraçat el partit de la revolució napolitana aleshores de l'invasió del regne de Nàpols per l'exèrcit francès. Altres atribueixen la seva mort als mals tractes que sofrí durant dos anys en un caiaboç de Nàpols per la mateixa causa; però el metge de cambra de Piu III, qui s'estava a Venècia, declarà que la mort fou natural. Morí a principis de 1801. El seu bust està col·locat en el panteó de Roma per ordre del cardenal

Consalvi

L L U I S C U A D R O S
 Compilació

DISCS I AUDICIONS DE GRAMOLA

En aquesta secció donarem compte dels discs de Gramola que de les diferents marques enviïn fent de cada un d'ells, un judici crític.

* * *

La casa Sobrequés agència oficial de la marca «La voz de su Amo» ens anuncia dues audicions demostratives del Nou Reproductor Elèctric últim pogrès de la ciencia musi-

cal que aquella famosa marca ha llençat al mercat. La primera audició serà en obsequi a la premsa i la segona, tindrà caràcter públic i se celebrarà en el teatre Albèniz. Hem sentid en una audició privada el Nou Reproductor Elèctric i podem augurar un nou triomf per la famosa marca «La voz de su amo» Es sencillament un instrument model de perfeccio en tots els seus aspectes.

E. R A F A R T
N O T I C I A R I

§ Previa autorització del director general de primera ensenyança i per disposició del director de l'Escola Normal de mestres En Joan Gomis, ha sigut anomenat professor ajudant de música de aquell centre docent, En Josep Saló.

§ Se ens diu que nostre coliseu municipal passarà a ésser arrendat a una important empresa propietària i arrendatària a la vegada dels distins teatres més importants de Catalunya. Si aquesta nova se confirma, podem anticipar que la nova empresa gaudeix del màxim de solvència en tots els seus espectes i això, significa la major garantia per a augurar que el teatre Principal, recobrarà el prestigi que pel seu caràcter te dret a conservar.

§ Acaba de fundar-se a Madrid l'Orquestra Escolar Universitària sots la direcció de Rafael Benedito, qui també ha fundat la superba Massa Coral. Es compon de 88 executants procedents de totes les facultats; per ara dominen els instruments de corda, però ben aviat seguiran els de fusta i metall.

§ Per a festejar l'èxit sorollós que la Semana Litúrgica Musical assolí, el president de la comissió el M. I. Josep Tarrés, reuní a son entorn els cooperadors a la mateixa oferint-los un àgape que tingué lloc a l'hotel del Centre. Prenguerem seient a la taula presidencial, el M. I. Josep Tarrés, i els senyors Thio, Sobrequés, Bolós, Ixart, Saló i Baró ocupant els altres llocs, els chantres de la catedral i altres elements que prestaren serveis en alguns del actes de la Semana Litúrgica. La més franca cordialitat fou la tónica de la festa i totes les converses versaren sobre la importància que signifiquen el diferents actes celebrats. El M. I. Josep Tarrés, élogué l'acte i en nom del senyor bisbe i de la comissió, remarca l'agraïment per tots els qui desinteresadament contribuïren al major esplendor de les jornades. Continua el canonge Tarrés diguent que tenia la seguretat dels resultats que havien de reportar a nostre diócesis, les conclusions aprovades i se felicitave pel triomf de la Semana Litúrgico Musical en la qual, tan admirablement se havien cantat les glories de la música rel'ligiosa. Un

aplaudiment unànim, coronà les mes belles paraula del canonge Tarrés i amb les quals, donà per acabada la festa de bona simpatia i germanor.

§ Al nostre caríssim amic i redactor en cap En Josep M.ª Dalmau, president a la vegada de la «Orquesta Simfónica de Girona», li amarga la pena de haver perdut per sempre al qui en vida fou son germà polític En Josep Grau, catedràtic de la Universitat Central de Madrid. Testimoniem al culte company nostre més sentit condol que el fem també extensiu a tota la família del finat.

§ Han entrat a formar part de l'orquestra «La Principal» de la Bisbal els professors de violí i tenora, Emili Poch i Pasqual Mulí. Aixís mateix han ingresat a la cobla-orquestra «Els Montgrins» de Torroella de Montgrí, el violinista Joaquim Torrent i Josep Font, aquest últim professor de típic.

P U B L I C A C I O N S R E B U D E S

Del secretari de la Diputació Provincial En Jaume Brunet una ben documentada memòria referent a la gestió de aquella corporació durant el any 1928. El caràcter musical de nostra revista no ens permet dedicar el espai que voldríem a la publicació rebuda, limitant-nos en fer constar que's tracta de un treball interessant en el qual posà de manifest una vegada més, la competència del culte secretari de la corporació provincial.

De *Les Ales Estes* havem rebut el volum sisé de la seva Col·lecció Popular, intitulat *Josafat*, magnífica novel·la de Prudenci Bertrana. Exhaurides del tot les dues o tres edicions que s'han fet de *Josafat*, L. A. E. i'ofereixen als seus llegidors rejoyenida ortogràficament, y amb el nou vestit, la novel·la mestra de Prudenci Bertrana llueix encara d'una manera encara més vistosa les seves infinites belleses.

Havem rebut, demés, el volum seté de la mateixa col·lecció, intitulat *Julita*, novel·la de M. Genís i Aguilar. Per damunt de modes, de sistemes, d'escoles i d'estils reeixits o no, la prosa de Genís es manté clara com la Plana de Vic que el veié néixer, i serva l'eterna frescor dels paisatges on les figures creades per l'il·lustre novel·lista es retallen amb tréts segurs de mà feta a esbossar sense vacil·lacions. Genís i Aguilar representa, entre els prosistes que iniciaren el nostre renaixement, la valor més alta i en *Julita* resta ben marcada la senyorívola elegància de llenguatge i riquesa de to dels nostres escriptors medievals.